

Manifestul Roma Futurism: Tehno-vrăjitoarea este viitorul de Mihaela Drăgan

(vrajă care se spune cu voce tare în toate fazele lunii și în orice zi prielnică artei)

Roma Futurismⁱ este un curent artistic care creează interacțiunea culturii rome cu tehnologia și vrăjitoria. Combină elemente de *science fiction*, istoria romilor, fantezie, subiectivitate romăⁱⁱ, realism magic, tehnologii creative cu practici magice și ritualuri de vindecare.

Roma Futurism își propune să reexamineze istoria romilor dintr-o perspectivă care încorporează vindecarea durerii și a suferinței transgeneraționale transmise genetic romilor de către strămoșii lor, victime ale sclaviei și ale Holocaustului.

Roma Futurism creează ritualuri performative de vindecare cu scopul de a ne muta la următorul nivel, în care suntem capabile să ne imaginăm un viitor în care oprim ciclul istoric al opresiunilor împotriva noastră.

Roma Futurism chestionează incertitudinea viitorului pentru romi într-o Europă rasistă – nesiguranță care conține totodată presiunea de a ne reaminti mereu istoria necunoscută și nerecunoscută a romilor.

Trecutul opresiv și prezentul care perpetuează rasismul definesc o mare parte din identitatea noastră romă, dar a venit momentul să vorbim despre viitorul ultra-tehnologic și locul romilor în acest viitor.

Ca artistă mă simt limitată de durerea din trecutului și de prezentul nefavorabil care îmi creează presiunea de a produce artă despre discriminarea împotriva romilor.

De-a lungul timpului am învățat că foarte puțini Gadjeiⁱⁱⁱ sunt pregătiți să înțeleagă mesajele artei care încurajează antirasismul. Arta nu e activism, iar cine crede că arta poate să ne salveze de rasism e naiv ori impostor.

În Roma Futurism, istoria opresiunilor ajunge la o apocalipsă și începe o nouă eră definită de tehno-vrăjitorie^{iv}: *Romacen*^v.

Roma Futurism anunță epoca Romacenului în care vrăjitoarele rome controlează tehnologia și dețin controlul asupra viitorului omenirii.

Roma Futurism este o abordare artistică critică asupra perspectivei de a „integra romii ” și de „a-i alinia prezentului”.

Celor care spun că suntem „blocăți în secolul trecut”, „tradiționali” sau „primitivi”, vrem să le spunem că viitorul aparține vrăjitoarelor rome, care deja au pornit războiul împotriva rasismului și capitalismului.

Celor care ne percep ca persoane care nu știu să folosească noile tehnologii sau cred că nu avem nicio legătură cu știința, le spunem că noi am fost întotdeauna cele și cei care au inventat meșteșugurile ce au făcut viața oamenilor mai ușoară. Eram fierari, ceaunari, căldărari. Știam să prelucrăm aurul și ne numeam rudari. Dresam urși și eram ursari. Făceam linguri și oale care rezistau generații și nimeni nu se pricepea să le facă asemenea nouă. Dar apoi au venit IKEA și alte corporații să le facă ei, fără pic de calitate și să îi lase pe ai noștri fără muncă. Din acest motiv vrăjitoarele vor urî întotdeauna capitalismul.

Am fi făcut din tehnologie un alt meșteșug rom dacă Gadjeii nu ne-ar fi blocat accesul, lăsându-ne în precaritate.

Așa cum în trecut numai noi dețineam secretele tuturor meșteșugurilor din lume, în Roma Futurism doar noi știm să folosim tehnovrăjitoria – știința prin care inventăm tehnologie avansată după aceleași reguli ca ale vrăjitoriei.

Orice tehnologie avansată nu se deosebește de magie, a spus Sir Arthur C. Clarke, om de știință și scriitor de *science fiction*, și vreau să-l citez pentru că atunci când o femeie romă spune același lucru, e puțin probabil să fie luată în considerare. Am prietene romă vrăjitoare, ale căror practici magice sunt ridiculizate și demonizate, iar știința și munca lor denigrate. Însă când feministele albe se identifică drept vrăjitoare, ori artistele privilegiate fac artă despre vrăjitorie, o fac fără vocea adevăratelor practice, punându-le și mai mult pe vrăjitoarele reale într-o poziție de marginalitate.

Roma Futurism nu uită istoria vânătorilor de vrăjitoare și nici cum Biserica le-a ars de vii. În *Caliban și Vrăjitoarea*, Silvia Federici ne arată cum capitalismul s-a născut din oprirea muncitorilor și din subjugarea femeilor. Arderile de vrăjitoare erau menite să terifieze femeile și să le oblige să accepte o nouă ordine patriarhală, în care corpurile acestora, munca lor, drepturile lor sexuale și reproductive treceau sub controlul statului și erau transformate în resurse economice.

În Roma Futurism, noi suntem vrăjitoarele născute din cenușa surorilor noastre arse.

Suntem o nouă mișcare formată din vrăjitoare și feministe intersecționale. Vrăjitoria e răspunsul nostru politic la inegalitățile sociale și la injustițiile lumii în care trăim.

Apelăm la forțe supranaturale pentru că lumea asta ne-a lăsat fără nicio altă apărare. Nu ne e teamă să folosim magia neagră pentru că este singurul nostru ajutor într-o societate care încurajează ura împotriva noastră.

Celor care ne critică „radicalitatea”, care nu e altceva decât un răspuns de bun simț la violența pe care o trăim, le spunem că nu au dreptul să ne dea sfaturi până când nu experimentează și ei agresiunea la care noi suntem supuse.

Vrăjitoarea romă este o figură prezentă în România – unde, deși nu au fost vânători de vrăjitoare, a existat dintotdeauna o demonizare a lor.

Vrăjitoarea romă este văzută în mod stereotipic ca o femeie fără educație, prinsă într-un trecut incompatibil cu prezentul dominat de știință, o femeie care nu știe să folosească tehnologia și nici nu are această dorință.

Eticheta de „vrăjitoare” este una dintre marile stereotipuri despre femeile rome, iar Roma Futurism are misiunea de a destigmatiza vrăjitoarele rome și de a le reabilita imaginea.

În contrast cu viziunea stereotipică asupra lor, Roma Futurism revendică figura vrăjitoarei și propune o nouă perspectivă în care vrăjitoarele sunt simbolul unui viitor ultra-tehnologic progresist.

Avem exemple de vrăjitoare viziunare așa cum sunt Mihaela Mincă și fiicele ei, Casandra, Anda și Ana, care folosesc viteza Internetului pentru a trimite vrăji și dezlegare digitală clienților lor de peste mări și țări, iar totodată nu se tem să preia controlul asupra problemelor politice din Europa prin folosire magiei. Ele performează prin live streaming ritualuri și descântece împotriva politicienilor care ne amenință viitorul devenind viitorului nostru.

Roma Futurism salută și admiră capacitatea vrăjitoarelor de a încorpora în practicile lor magice perspectiva radicală anticapitalistă a feminismului, așa cum au demonstrat-o în cadrul conferinței „Roma Futurism: Vremea Vrăjitoarelor” pe care am co-organizat-o în București la CINETic – Centrul Internațional de Cercetare și Educație în Tehnologii Inovativ Creative.

Așa cum Super-robotul este simbolul Afrofuturismului iar entitatea A.I. este simbolul Sinofuturismului, în Roma Futurism, Tehno-Vrăjitoarea sau Cyber-Vrăjitoarea este figura centrală.

Roma Futurism creează personaje ca Cyber-Vrăjitoarele, care luptă împotriva opririi romilor și au super-puterea de a transcende timpul și de a interveni în trecutul propriei comunități rome. Acestea sunt plasate în momente specifice ale trecutului cu scopul de a crea istorii alternative. Ele vor da un răspuns performativ la întrebarea: cum s-ar fi dezvoltat comunitățile de romi dacă acest trecut opresiv nu ar fi existat?

Roma Futurism începe în satul Macondo din romanul realist magic *Un veac de singurătate* al lui Garcia Marquez, odată cu personajul rom Melquiades și caravana sa, care aduc noi invenții și progres în sat.

Futurismul rom creează o continuare a producției de cunoștințe științifice deținute de Melquiades și de miile de caravane rome nomade, imaginând un viitor utopic în care un grup de femei alchimiste și vrăjitoare rome controlează tehnologia și au puterea de a se întoarce în trecut, pentru a schimba evenimente istorice ca sclavia sau Holocaustul romilor.

În Roma Futurism, caravana romă funcționează ca o mașină a timpului care transportă invențiile viitorului și „vinde” progres societății. Accelerează la nivel global, dar e atentă la pericolele cauzate de politicile de viteză: distrugerile ecologice și exploatarea economică a marilor

corporații, al căror mod de a folosi tehnologiile de comunicare, transport și procesare a informațiilor a grăbit criza climatică pe planetă.

În Roma Futurism, tehnologia se îmbină cu magia și este folosită de către Cyber-Vrăjitoare cu scopul de a crea o lume egalitară și democratică.

Tehno-vrăjitoria este vrăjitoria din viitor care aplică utilizarea tehnologiei.

Tehno-vrăjitoria se concentrează pe latura magică a tehnologiei, considerând că tehnologia ultra-avansată poate fi inventată și dezvoltată folosind vrăjitorie și alchimie. Poate include convingerea că articolele tehnologice sunt populate de spirite. Una dintre credințe este că Internetul însuși este un spirit individual colectiv puternic.

Tehno-vrăjitoria este reflectată prin înlocuirea instrumentelor magice tradiționale cu dispozitive tehnologice moderne și gadget-uri. În ritualurile magice, o camere video de telefon poate fi folosită pentru curățarea spiritelor rele dintr-o persoană sau distrugerea bogăției și sănătății dușmanului opresor se poate face prin trimiterea de viruși de computer.

Tehno-vrăjitoria se referă, de asemenea, la transmisia live a ritualurilor și vrăjilor prin intermediul Internetului, la tarotul virtual și la vindecarea prin unelte tehnologice.

Roma Futurism include ritualuri de *șamanelism* (ritualuri care folosesc manele cu scopul de a crea o experiență *gipspirituală* prin muzică și dans) și sentimente digitale psihedelice (fuziunea dintre biologic și tehnologic în scopul auto-cunoașterii și al dezvoltării personale).

Roma Futurism îmbrățișează interfața om-mașină pentru o relație etică cu tehnologia și cu roboții hiper-realistici dotați cu programe umane complexe, cum ar fi empatia sau principiile politice bazate pe justiție socială.

În Roma Futurism, computerele dezvoltă conștiință umană. Noii roboți se vor numi *witchbots* (vrăjiboți), vor practica magia și ne vor ajuta la eliberarea din strânsoarea unei lumi injuste.

Împotriva sistemelor politice de dreapta și a dictatorilor din toată lumea, Roma Futurism propune teho-blesteme ca acesta:

Fie ca tu [aici se spune numele persoanei, de exemplu: Trump, Salvini, Orban, etc.] să devii sărac pentru tot restul vieții tale!

Virusul nostru „Mâncătorul de bănci” garantează că îți vom devora toți banii!

Spiritul Internetului ne ajută să îți rupem gâtul, brațele, picioarele, gura ta blestemată, așa încât să nu îți mai auzim niciodată cuvintele pline de ură împotriva noastră!

Cyber-suroritatea noastră garantează că cei ca tine o să dispară

Că vei cheltui banii furați de la noi pentru sicrie funerare

Ca în sfârșit să avem pace pentru noi și pentru toți cei chinuți de voi!

Carnea ta să se topească bucată cu bucată, oasele să îți cadă unul câte unul

*Să te sufoci în propriul tău sânge „civilizat”, la care ții atât de mult!
Să fii infectat de mii de viruși din calculatorul Romacenului!
Fie ca mintea ta să rămână pentru totdeauna într-un întuneric non-tehologic, în gaura neagră a cyber-atacului nostru!
Vom opri planurile tale malefice împotriva noastră și vom câștiga acces la datele tale!
Îți vom șterge intențiile rasiste și îți vom bloca acțiunile fasciste!
Fie ca tu [numele] să fii abandonat în deșerturi în care praful electrificat al haosului cibernetic te învăluie în furtuni electromagnetice devastatoare, care te înghit!
Fie ca tu să fii anihilat de viitorul nostru post-uman, unde nu va fi loc pentru opresori ca tine!
Cunoștințele noastre techno-magice ne vor face liderele acestei lumi.
Noi suntem Romele din viitor.
Vom fi multe.
Ne vom multiplica nu doar prin naștere.
Ne vom înmulți prin suroritatea noastră, prin tehnovrăjitoria noastră și prin rezistență!
Viitorul ne aparține.
Viitorul ne aparține.
Viitorul ne aparține.*

ⁱ Concept dezvoltat de autoare în 2018, în cadrul rezidenței artistice la centrul de artă ParaSite din Hong Kong.

ⁱⁱ Răspunsul și reacțiile romilor la atitudinile globale vizavi de persoanele de etnie romă. Este perspectiva romă asupra culturii și istoriei Gadje și își propune să corecteze prejudecățile și ideile rasiste perpetuate despre cultura romă de către intelectualii Gadje.

ⁱⁱⁱ Non-romi.

^{iv} Fuziunea dintre magie și tehnologie.

^v Era geologică dominată de acțiunile tehnovrăjitoarelor rome care, printre altele, luptă împotriva crizei climatice provocată de Antropocen.